

CTIF:N VAPAAEHTOISPALOKUNTATOIMINTA -TYÖRYHMÄN KOKOUS 2.-4.4.2017, BERLIINI

Kokouksessa oli edustettuna kaikkiaan 10 Euroopan maata: Saksa, Suomi, Ranska, Unkari, Kroatia, Liettua, Luxemburg, Itävalta, Sveitsi ja Slovenia. Suomen edustajana toimi Petri Jaatinen, jolla oli mukanaan tulkkina toiminut Florian Krüger.

Kokous käsitteli seuraavia asioita:

Terrorismi

Euroopan maiden palokuntien yhteisenä haasteena on lisääntynyt terrorismi. Slovenia on organisoinut mikrobiologian, ekologian, eläinlääketieteellisen, poliisin, ensihoidon ja väestönsuojelun asiantuntijaverkoston, joka hälytetään tiettyjen suunniteltujen vasteaikojen puitteissa (30 min, 6 h ja 24 h).

Sveitsi on puolestaan perustanut taktisen palokunnan, joka toimii poliisin alaisuudessa (vrt. Suomen taktinen ensihoitotiimi.)

Suurimman uhkan tilanteissa muodostaa useiden peräkkäisten iskujen sarja. Mm. Berliinissä joulupäivänä ajoi rekka väkijoukkoon. Tilannetta pidettiin aluksi onnettomuutena. Kenellekään ei tullut mieleen tarkistaa täysperävaunun sisältöä tilanteen aikana. Peräkkäisiin iskuihin ei varauduttu lainkaan. Toimintamallit puuttuvat. Jos tilanne tulkitaan terroriteoksi, ottaa poliisi johtovastuun. Saksassa kyettiin estämään risiini-isku, mutta jälkeen päin todettiin, että heillä ei ole määritelty kenen vastuulle kuuluu taistelukaasut.

Yleistä tietoisuutta vaaroista ja tilanteen aikaisista toimenpiteistä tulee lisätä. Toimintamalleja tulee kehittää. Palokuntia tulee ohjeistaa miten toimia terroristapauksissa ja yhteistyötä viranomaisten välillä tulee lisätä. Palokuntien koulutuksessa tulee huomioida mm. miten suoritetaan nopea vetäytyminen. Lisäksi painotettiin, että vaara-alueella voi työskennellä vain erikoiskoulutettu ja varustettu henkilöstö. Mm. Rankan palokunnat harjoittelevat yhdessä poliisin kanssa ja palokunnille on jaettu luotiliivit ja suojaimet.

Työryhmä esittääkin, että terroritehtävät tulee olla poliisijohtoisia. Pelastuslaitoksissa tulisi olla nimetyt vastuuhenkilöt, joiden tehtävänä on kehittää yhteistyötä, toimintamalleja, välineistöä ja koulutusta, sekä lisätä tietoisuutta riskeistä.

Työaikadirektiivi

Työryhmä totesi, että periaatteessa palokuntatoiminta kuulu soveltamisalan työaikadirektiivin. Työryhmän näkemyksen mukaan direktiivin ulottaminen kokonaan palokuntatoimintaan tulisi sulkea pois (203/88 / EY), koska toiminta perustuu vahvasti valmiuden ylläpitämiseen ja on tältä osin hyvin samankaltainen kuin asepalvelus.

Vapaaehtoisuuteen perustuvissa järjestelmissä on haastavaa hallinnollisesti erottaa palkkatyö ja palkaton työ, minkä vuoksi työaikadirektiivin soveltaminen ei ole järkevää.

Eurooppalaisen vapaaehtoispalokuntatoiminnan määrittely

Työryhmä hyväksyi tarkistetun määritelmän (liite 1) ja esittää sen hyväksymistä CTIF:n yleiskokoukselle Villahiin 2017. Tämän jälkeen työryhmä tulee suositamaan sen täytäntöönpanoa kussakin jäsenvaltiossa.

Miksi palokuntatoiminta hiipuu tai viriää -tutkimus

Suomen edustajat esittivät suomalaisen palokuntatoiminnan kehittymistrendejä (palokunnat muuttuvat vapaaehtois pohjaisista palokunnista osa-aikaisiksi palokunniksi, hälytysmäärät lisääntyvät, eikä henkilöstömäärä nouse samassa suhteessa) ja tuoreen (otsikossa mainitun tutkimuksen) tuloksia.

Tutkimuksen mukaan vapaaehtoisuus kumpuaa yhteisöllisyydestä. Palokuntien elinvoimaisuutta tuetaan parhaiten ottamalla huomioon vapaaehtoistoiminnan lainalaisuudet kaikessa toiminnassa, kaikilla tasoilla.

Työryhmä osoitti suurta kiinnostusta aiheeseen ja päätti ottaa asian työlustalleen. Lisäksi työryhmä päätti esittää aihetta lisättävän CTIF:n yleiskokouksen asialistalle.